

Poika portilla

Näin pojan ensimmäisen kerran viime keskiviikkona, kun olin tulossa judotunnilta takaisin kotiin. En mä muuten siitä Kurkitien risteyksen ohi kuljakaan, ainoastaan salille mennessä. Pohjetta särki, sillä Arttu oli rusahtanut koko painollaan sen päälle. Sen takia talutin pyörää ja ylipäätään huomasin pojan.

Olin pysähtynyt risteykseen odottamaan mäen takaa kuuluvaa autoa. Tarkistin kännykän viestit. Mutsi kyseli, missä viivyin. Olin kai pyöräillyt turhankin hitaasti pohjevamman takia. Hemmetin Arttu. Kavereilta oli tullut pari viestiä. Näppäilin niitä auki, kun joku liike silmäkulmassani kiinnitti huomion.

Kurkitien ja Naakkatien risteyksessä on umpeenkasvanut pusikko ja sen takana vanha, räjäjäinen pihapiiri ja harmaaksi käynyt talo. Talvisin talon pihassa ei ole ikinä jälkiä, joten olin ajatellut, että se on hylätty eikä siitä sen enempää.

Mutta nyt vanhan talon ikkunassa seisoi poika. Se oli suunnilleen mun ikäinen, mutta niin kuin talokin, vähän sairaalloisen näköinen. Heilautin pojalle kättä.

Auto tuli mäen takaa, se oli mun kaverin Villen isän Opel. Heilautin kättä sillekin. Auton mentyä vilkaisin vielä ikkunaan, mutta poika oli kadonnut. Tien toisella puolella vastasin mutsin viestiin: "koht koton", ja nousin pyörän selkään. Pohjetta vihloi vielä, mutta polkeminen onnistui joten kuten.

En ajatellut poikaa sen jälkeen, ennen kuin seuraavalla viikolla, kun ajelin kotiinpäin judosta. Arttu oli ollut kipeänä, joten olin saanut olla parina rinnakkaisluokan Neean kanssa, mikä oli kivaa paristakin syystä. Neea oli hyvä judossa, toisin kuin Arttu, eikä satuttanut toista jos ei tarkoittanut. Neea oli myös nätti ja tuoksui hyvälle.

Kurkitien risteyksessä kaverin isä tuli taas töistä kotiin samaan aikaan, näin Opelin perävalojen häviävän suoraa pitkin ja mutkan taakse.

Poika seisoi tällä kertaa talon nurkalla. Se pitelee kättään jotenkin kummasti vartalonsa sivulla. Se oli kipeänä, ihan selvästi. Ehkä sen takia poikaa ei ollut näkynyt koulussa. Jos sillä oli joku niin paha sairaus, että se ei voinut tulla kouluun? Meidän luokan Johanneksen serkut kävivät koulua kotoa, kun niiden vanhemmat ei halunneet "altistaa lapsia maailman synneille". Mitä ne nyt sitten olivatkaan.

Moikkasin poikaa taas, enemmän tavan vuoksi kuin muuten. Tällä kertaa poika moikkasi takaisin nostamalla terveen käden pystyyn, kämmen mua kohti. Pojan kämmenkin oli kalvaka. Mua alkoi paleltaa. Olikohan poika ilman lupaa ulkona?

Sen jälkeen aloin ajatella poikaa enemmän. Miltä tuntuisi elää tuollaista elämää, varmaankin ainoana lapsena inhottavassa vanhassa talossa? Hyi olkoon.

"Kuka siinä Kurkitien risteyksen talossa asuu?" kysyin äidiltä.

Mutsi lorautti salaattiin reilusti oliiviöljyä ja riippotteli perään mustapippuria. "Ei kai siellä ketään asu", äiti sanoi kulmat kurtussa. "Miksi kysyt?"

Se pyyhki kätensä pyyhkeeseen ja istui mun viereen jakkaralle.

"Emmä tiä." Kohautin olkiani ja tungin poskeen palan sämpylää. "Mä näin siellä pojan."

"Minkä pojan?"

"Jonkun pojan vaan."

Mutsi nojasi leuan käteensä ja katseli ikkunasta, kun parvi rastaista lensi ohi. "Siellä asui joku perhe vähän aikaa silloin, kun me muutettiin tänne."

"Millon se oli, jotain seitkytluvulla vai?"

Mutsi tönäisi mua olkapäähän. "Pöhkö! En minä nyt niin vanha ole!"

"No mistä mä tiedän!"

Mutsi nauroi. "Kas kun et dinosauruksista ala kysellä, tai että oliko maailma silloin mustavalkoinen."

Mutustin sämpylää ja mutisin: "No en mä nyt ihan kakru ole hei..."

"En minä itse asiassa muista siitä ajasta paljon mitään", mutsi sanoi. "Olin sen verran pieni kuitenkin, kun muutettiin. Viisi- tai kuusivuotias."

Juttu jäi sillä kertaa siihen, mutta asia jäi selvästi vaivaamaan äitiä, sillä kuulin sen juttelevan pari päivää myöhemmin puhelimesta mummon kanssa.

"Niin, se vanha talo Kurkkitien risteyksessä..."

Äiti pyöritteli kädessään punaista kuulakärkikynää. Sillä oli tapana tuherrella puhelimesta puhuesaan muistipaperit täyteen koukeroita ja kukkia.

"Eikö niillä ollut lapsiakin?" äiti sanoi. "Vähän vanhempia vissiin. ...Ai se yksi vain."

Paperi rapisi, kun äiti tuherteli menemään itse sitä huomaamatta. Mummon ääni kaikui puhelimesta vuoroin korkeana, vuoroin hiljaisempana mumminana.

"Niinkö siinä kävi?" äiti sanoi puhelimeen. "Olipa kauhea juttu."

"Mikä niin?" Seisoin käsi jääkaapin kahvalla ja tuijotin ruokavarastoja. "Täällä ei ole taaskaan mitään syötävää."

Äiti hätkähti, ei ollut huomannut mun tulleen huoneeseen. "Oliver tuli, äiti. Täytyy lopettaa. Juu, sanon. Hei hei."

Otin kaapista mukin ja purkin, jossa kaakaojauhetta pidettiin.

"Mummi lähetti terveisiä", äiti sanoi kirkkaalla äänellä.

"Mitä te puhuitte siitä talosta?" sanoin ja aloin kammata jääkaapista ulos isoa 1,75 litran tölkkiä.

"Anna, kun minä", mutsi sanoi ja otti purkin mun kädestä. "Ei siinä mitään ollut", mutsi sanoi. "Sen ajan juttuja, kun ihmiset oli niin onnettomia, eivätkä pystyneet puhumaan kellekään niistä. Lama vei monessa perheessä leivän suusta, ja se häpeä oli silloin niin kova. Miksi ne tekevät näistä maitopurkeista niin kamalan suuria nykyään? Eihän tällaisia voi lapset kallistaa ollenkaan", mutsi höpisi. "Tai vanhukset, mieta nyt!"

Kun maito oli kaadettu, nappasin sämpylän ja kaakaomukin ja painuin omaan huoneeseen akkari kainalossa. En ollut tajunnut mitään siitä, mitä mutsi oli yrittänyt selittää, mutta ei mahtanut mitään. Se kuvitteli aina, että mä tietäisin samat jutut kuin se ihan vaan jostain äidinmaidosta. Lama-aika, milloin se oli? Jotain ysikytviis vai? Historia ei ollut mun juttu.

Arttu oli taas terve, joten judotunnilla jouduin varomaan pohkeita ja kaikkea muutakin. Olin tuhannet kerrat yrittänyt selittää opelle, että Artun kanssa tappelu oli kuin maanvyörymää yrittäisi juosta karkuun, mutta ope kieltäytyi ymmärtämästä ja selitti alentuvasti, että "judo ei ole mitään 'tappelua', Oliver. Se on kamppailulaji."

Sinä päivänä satoi, joten mutsi haki meidät tunnilta. Me vietiin ensin Arttu kotiin. Kurkitien risteyksessä mutsi vilkaisi taloa. "Aika tyhjältä näyttää."

Mäkin katsoin. Talon piha oli rempallaan ja talo itse asumattoman näköinen. Siinä oli verhot ikkunoissa, mutta ne oli rispaantuneet ja likaiset. Yläkerran pienestä ikkunasta oli kolme ruutua rikki.

"Aika kumma, jos siellä joku asuu."

"Mm-hm." Äiti käänsi rattia vasemmalle. "Ei sitä ikinä tiedä. Jos joku on vaikka ostanut sen pilkkahintaan ja aikoo remontoida kuntoon."

"Se poika näytti tosi sairaalta. Sen ei pitäisi asua tuollaisessa paikassa."

Auton nokka kääntyi Naakkatielle. Katsoin sivupeiliin. Poika seisoi pihalla omenapuun alla ja tuijotti meidän perään.

Sen jälkeen aloin nähdä poikaa enemmän. Se oli yleensä puutarhassa, kun pyöräilin talon ohi. Pojalla oli jalassa vanhanaikaisen näköiset farkut ja collegepaita, jossa luki Levi's. Otin tavaksi moikata poikaa, mutta se vain seisoi ja katseli tielle surullisen näköisenä.

"Oikeasti, äiti", sanoin mutsille. "Se poika vaan seisoo siellä ja pitelee kättään, niin kuin siihen satuis."

Mutsi katsoi mua epäillen. "Kuka se sitten voisi olla? Ei siinä talossa asu ketään." Mutsi kääntyi nojaamaan keittiötasoa vasten. "Jos sinua kovasti

huolestuttaa, käydään yhdessä joku päivä katsomassa siellä."

"Okei", sanoin.

Judon jälkeen satoi kaatamalla vettä. Olin tullut hallille pyörällä, enkä halunnut, että äiti joutuisi turhaan hakemaan mua. "Jos poljen lujaa, matka vie kaksikymmentä minuuttia", mutisin. "Ei kai siinä ehdi paljon kastua?"

Siinä vaiheessa kun olin Kurkitien risteyksessä, olin kuitenkin litimärkä. Tennarit lätisivät inhotavasti polkimia vasten. Verkkarit olivat liimaantuneet reisiin kylminä ja märkinä. Kypärän lipasta liris vettä näkökenttään. Huomasin pojan vasta, kun olin aivan vanhan talon kohdalla.

Se seisoi pihan reunalla pusikon takana.

"Mitä sä siellä sateessa teet?!" huusin.

Ohi ajoi juuri iso rekka, eikä poika ehkä sen takia kuullut. Huusin uudestaan: "Hei! Onko kaikki hyvin?"

Poika päästi irti olkavarresta ja nosti terveen kätensä. Se koukisti etusormeaan kutsuvaan eleeseen.

Kurtistin kulmiani. Mitä poika oikein pelleili?

Poika vilkaisi taakseen. Se koukisti sormeaan uudelleen. Pojalla oli tosi tummat silmänaaluset, niin kuin se ei olisi nukkunut viikkoon.

Puistin päätäni. "En mä voi. Mun täytyy men-

nä..." Osoitin pään nyökkäyksellä kotiinpäin.

Pojan suu muuttui kiukkuseksi viivaksi. Se puristi taas olkavarttaan ja laski päänsä.

"Hei... Oikeasti", sanoin. "Ooksä... Ooksä kunnossa?"

"Oliver!" Auto oli tullut viereen huomaamatta. Harmaa Opel. Villen isä kurkisti ikkunasta. "Sinähän olet ihan märkä. Haluatko kyydin kotiin? Voit jättää pyörän siihen ja tulla hakemaan huomenna."

Katsoin takaisin talolle, mutta poika oli varmaan mennyt takaisin sisään, sillä piha oli taas tyhjä.

"Umm. Okei", mä sanoin Villen isälle. "Oota mä laitan pyörän lukkoon."

Villen isä ei välittänyt, vaikka valuin vettä sen Opelin penkeille. "Olisit soittanut äitis hakemaan", se sanoi. "Tulet kipeäksi, kun tällaisella ilmalla kuljet ulkona."

"Unohdin kännykän kotiin", mutisin. "Enkä mä niin pahasti kastunut." Se oli vale, mille Villen isä vaan kohotti vähän kulmaansa.

"Minkä takia sinä siinä autiotalon tykönä seisoskelit?"

"Juttelin sen pojan kanssa", vastasin.

"Minkä pojan?"

"Sen talon pojan", sanoin. "Se vissiin asuu siellä."

Opel kaartoi meidän talon pihaan ja Villen isä halusi saattaa mut ovelle asti. "Selitän äidillesi, missä sinun pyöräsi on."

Äiti tuli ovelle kylpytakki päällä ja näytti vähän nololta, kun huomasi Villen isän olevan mukana. "Anteeksi tämä asu, tulin vasta töistä ja ajattelin käydä suihkussa ennen kuin Oliver tulee takaisin."

"Ei mitään, ei mitään", Villen isä nauroi. "Löysin teidän pojan tuolta kaatosateesta. Päätin tuoda kotiin, ennen kuin vilustuu."

Äiti halasi mua nopeasti toisella kädellä. "Mene vaihtamaan kuivaa päälle, Oliver. Heti nyt."

Menessäni kuulin, kun Villen isä alkoi selittää matalalla äänellä mun pyörästä.

Kun tulin takaisin, se puhui hiljempaa. "...siitä pojasta."

"Mutta eihän se voi olla..." äiti sanoi.

Villen isä toppuutteli. "Äläs nyt, Anna. Maailmassa on paljon sellaista, mitä on vaikea ymmärtää arkijärjellä. Ritolan talo..."

Mutsi huomasi mut portaissa. "Oliver."

Se sulki Villen isän suun. "Minä tästä lähdänkin. Anna, mieti sitä, mitä minä sanoin."

Mutsi huokasi. "Jarkko."

"Anna."

"Hyvä on", mutsi sanoi. "Minä mietin."

Villen isä heilautti kättään ja lähti ulos.

"Mitä toi nyt oli?" kysyin.

"Äh, ei mitään", mutsi sanoi. "Jarkolla on aina ollut hirveän hyvä mielikuviutus."

Menin seuraavana päivänä bussilla kouluun.

Päivä tuntui matavan tunnista toiseen. Ajatukseni olivat Kurkitien risteyksen talossa ja pojassa. Miten kaikki puhuivat, niin kuin pojalla ei olisi väliä?

Kun koulu vihdoinkin loppui, painelin suoraan kotiin. Tein läksyt. Söin välipalaa. Katsoin kelloa. Äiti tulisi töistä neljän jälkeen. Se oli lähtenyt jo viideltä aamulla. Pelailin vähän tietokoneella ja katselin Youtubesta pelivideoita. Ville oli jakanut videon törkeitä puhuvasta huskystä. Nauroin sille niin, että meinasin pudota tuoilta.

Ovi kolahti.

"Moi", huusin.

"Moi moi", äiti vastasi eteisestä.

"Joko mennään hakemaan mun pyörä?"

Kuulin mutsin ähkäisevän ja pysähtyvän. "Ai niin. No hyvä on. Mennään sitten."

Nappasin takin sängyltä, mihin olin sen koulusta tullessa heittänyt. Lompsin tennarit jalkaan matkalla eteiseen. Mutsi oli jo ovelta avaimet nyrkissä, pitämässä sitä kädenleveydeltä auki.

Mutsin pakun kyydissä oli mukavaa, sieltä näki paljon pidemmälle kuin tavallisesta autosta. Mun kavereiden mielestä oli naurettavaa, että mun mutsi oli ammatiltaan kirvesmies, mutta siinäpä ihmettelivät. Mä tiesin, että mutsi teki hulluna duunia, ja sen työn ansiosta mun ei ollut ikinä tarvinnut hävetä vaatteita ja kamoja koulussa. Me pärjättiin hyvin kahdestaan, mutsi ja mä.

Paku kaarsi autiotalon pihaan.

Hyppäsin ulos apukuskin ovesta. Mutsi paukautti kuskinpuoleisen oven kiinni ja käveli auton nokkapuolelle. Talon lohduttomuus jotenkin korostui siinä pihalla, kun sen näki lähempää.

Yritin kurkistella, oliko poika missään näkyvillä. Mutsi käveli talon ovelle ja nykäisi.

Ovi narahti auki.

"Oho", mutsi sanoi ja katsoi minua. "Haluatko kurkistaa sisälle?"

Yhtäkkiä en ollut varma. Jotenkin näin lähellä taloa oleminen tuntui... väärältä. Kylmä tuuli lui-kersi hihoista sisään ja nosti ihon kananlihalle.

"Tule nyt", mutsi sanoi. "Kerta tänne ollaan tultu."

Talossa haisi homeelle. Heti tuulikaapissa seinän tapetit oli kupruilleet ja roikkuivat siellä täällä irti-kin. Lattialla oli hiirenpapanoita.

Mutsi kurkisteli huoneisiin uteliaana. Ihan kuin siitä olisi tullut yhtäkkiä paljon nuorempi, joku mulle ihan vieras ihminen. Sairasta poikaa ei näkynyt missään.

Haahuilin syvemmälle taloon. Siellä ei selvästikään ollut asuttu vuosikausiin. Kaikilla pinnoilla oli paksu, töhnäinen pölykerros, ja vaikka keittiössä oli astioita tiskialtaassa ja hyllyillä avattuja muraatikoita ja purkkeja, niin kuin joku olisi vaan jättänyt ne siihen lähtiessään, oli selvää, että kukaan ei ollut tulossa vähään aikaan takaisin.

Vilkaisin ulos ikkunasta. Poika seiso meidän pakun luona. Se oli taluttanut mun pyörän siihen talon pihaan.

"Äiti", sanoin.

Seuraavasta huoneesta kuului mutsin kenkien kopinaa.

"Äiti, se poika..." Katsoin ulos ikkunasta. Poika oli kadonnut ja niin oli mun pyöräkin.

"Oliver?" mutsin ääni kuului talon toisesta päästä. Se aukoi ovia ja kurkisteli niistä sisään.

"Oliver, mihin sinä menit?"

"Mutsi, mä olen täällä!"

Poika seiso keittiön ovelle. Se piteli kättään surkean näköisenä.

"Hei", mä sanoin. "Kuka sä olet?"

Poika kerä hihansa ylös. Sen olkavarressa oli ihan hullu mustelma, keltaisen kirjava ja keskeltä punainen. Sitten se nosti paitaansa. Sen koko keho oli ihan hirveässä kunnossa. Sen rinta oli täynnä naarmuja ja haavoja ja sen mahan toinen puoli oli yhtä isoa mustanpunervaa ruhjetta. Se katsoi mua ihan hiljaa ja kalpeana.

"Mutsi!" mä huusin. "Tolla pojalla on joku tosi pahasti hätänä! Mutsi!"

Mutsi availi nyt jo kaappien ovia ja kolisteli edes takaisin huoneissa. "Oliver! Oliver!"

"MUTSI TÄÄLLÄ KEITTIÖSSÄ!"

Poika käveli mun luo ja nosti etusormen huulil-

leen. Juuri, kun mutsi tuli keittiön ovelle, poika otti mua kädestä. Tuijotin sen kättä, joka oli harmaa ja valkoinen. Niin kuin mallinukan käsi. Yhtä kylmä. Eloton. Poika katsoi mua silmiin. Mua alkoi ihan tosissaan pelottaa.

"Mutsi?"

Äiti oli tullut keittiön ovelle. Se seiso siinä ja katsoi suoraan mun läpi. "Mihin ihmeeseen se poika nyt meni?"

Mä näin, kuinka se oli yhtä aikaa hätäntynyt ja harmistunut, kuinka se löi nyrkillä kevyesti hitulointunutta ovenkarmia. Kuinka se lopulta kääntyi pois ja lähti talosta ulos.

Poika päästi mun kädestä irti ja mä syöksyin ikkunaan. Löin lasia nyrkillä ja huusin mutsia, mutta äiti vaan katseli ympärilleen. Se huusi mun nimeä monta kertaa kulmat kurtussa ja kädet lanteilla. Katseli taas ympärilleen.

Äiti kaivoi taskustaan kännykän ja soitti sillä monta kertaa. Uudelleen ja uudelleen. Mun kännykkä soi mun taskussa, mutta mä en pystynyt vastaamaan siihen. En vaan pystynyt. Lopulta äiti avasi pakun oven, istui kuskinpaikalle ja ajoi pois.

Mä jäin istumaan keittiön lattialle.

Hiljainen poika avasi suunsa. Se yritti kai sanoa jotain, mutta sen sanat muuttui pulputukseksi ja köhinäksi. Sen huulilta valui koko suun leveydeltä tummanpunaista verta.